

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

14.09.2016 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[БНТ1](#)

✓ **Защо размерът на минималната заплата скара работодатели и синдикати?**

Четирите най-големи работодателски организации са твърди в решението си да не участват в преговорите за минималните осигурителни прагове за следващата година. Те изтъкват като причина за бойкота им липсата на пазарен механизъм, по който да се определя увеличението на минималната работна заплата и на праговете в секторите, в които няма подписани споразумения. Социалното министерство удължи срока, в който бизнес и синдикати могат да договорят увеличенията по икономически дейности до 16 септември. В студиото на "Денят започва" по темата спорише Васил Велев, председател на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България и Пламен Димитров от КНСБ. За повече информация вижте [пълен видеозапис](#) от дискусиата.

[Novini.bg](#)

✓ **Васил Велев: Порочната практика на минималните осигурителни прагове приключи**

Порочната практика на минималните осигурителни прагове приключи. Те бяха въведени като средство за борба със сивия сектор, а сега са средство за подсилването му. Всеки ден получаваме от браншовите организации декларации в подкрепа на отказа за минималните прагове. Това заяви в ефира на БНТ председател на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев. Според Пламен Димитров, председател на КНСБ, представителните организации реагират абсолютно неадекватно. По думите му има сключени споразумения с няколко браншови структури. "Не вярно е да се твърди, че праговете са приключили. Ако някой има претенции за администрирането - ще намерим общ език, ако има за договарянето - няма как да стане", каза още той. Димитров е на мнение, че работещите дават сигнали, че вече са изнервени.

"Време е да кажем истината. Браншовите организации са тези, които поискаха да се премахнат минималните осигурителни прагове. Този механизъм е вреден за хората. Няма подписано нито едно споразумение. В България доходите растат най-бързо в ЕС за последните 10 години, това е така, защото имаме пазар. Трябва да се договорят различни минимални работни заплати за различните сектори", каза още Велев. По думите му те насърчават колективния трудов договор.

Димитров заяви, че не е тяхна работа да се договорят колективни трудови договори. "През последните години минималните доходи станаха минимални работни заплати. Това се договаря и в момента. Трябва да се говори професионално, а не само с лозунги. Всички аргументи са зашити с бели конци и не издържат анализ", каза още председателят на КНСБ.

[INSURANCE.BG](#)

✓ **Васил Велев: Порочната практика на минималните осигурителни прагове приключи**

Порочната практика на минималните осигурителни прагове приключи. Те бяха въведени като средство за борба със сивия сектор, а сега са средство за подсилването му. Всеки ден получаваме от браншовите организации декларации в подкрепа на отказа за минималните прагове. Това заяви в ефира на БНТ председател на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев.

Според Пламен Димитров, председател на КНСБ, представителните организации реагират абсолютно неадекватно. По думите му има сключени споразумения с няколко браншови структури. "Не вярно е да се твърди, че праговете са приключили. Ако някой има претенции за администрирането - ще намерим общ език, ако има за договарянето - няма как да стане", каза още той. Димитров е на мнение, че работещите дават сигнали, че вече са изнервени.

"Време е да кажем истината. Браншовите организации са тези, които поискаха да се премахнат минималните осигурителни прагове. Този механизъм е вреден за хората. Няма подписано нито едно споразумение. В България доходите растат най-

бързо в ЕС за последните 10 години, това е така, защото имаме пазар. Трябва да се договорят различни минимални работни заплати за различните сектори", каза още Велев. По думите му те насърчават колективния трудов договор.

Димитров заяви, че не е тяхна работа да се договарят колективни трудови договори. "През последните години минималните доходи станаха минимални работни заплати. Това се договаря и в момента. Трябва да се говори професионално, а не само с лозунги. Всички аргументи са защити с бели конци и не издържат анализ", каза още председателят на КНСБ.

Бряг нюз

✓ Порочната практика на минималните осигурителни прагове приключи

"Порочната практика на минималните осигурителни прагове приключи. Те бяха въведени като средство за борба със сивия сектор, а сега са средство за подсилването му. Всеки ден получаваме от браншовите организации декларации в подкрепа на отказа за минималните прагове". Това каза в ефира на БНТ председателят на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев. Според Пламен Димитров, президент на КНСБ, представителните организации реагират абсолютно неадекватно. По думите му,

има сключени споразумения с няколко браншови структури.

"Не е вярно да се твърди, че праговете са приключили. Ако някой има претенции за администрирането, ще намерим общ език, ако има за договарянето, няма как да стане", каза още той.

Димитров е на мнение, че работещите дават сигнали, че вече са изнервени.

"Време е да кажем истината. Браншовите организации са тези, които поискаха да се премахнат минималните осигурителни прагове. Този механизъм е вреден за хората. Няма подписано нито едно споразумение. В България доходите растат най-бързо в ЕС за последните 10 години. Това е така, защото имаме пазар. Трябва да се договорят различни минимални работни заплати за различните сектори", каза още Велев. По думите му те насърчават колективния трудов договор. Димитров заяви, че не е тяхна работа да се договарят колективни трудови договори. "През последните години минималните доходи станаха минимални работни заплати. Това се договаря и в момента. Трябва да се говори професионално, а не само с лозунги. Всички аргументи са защити с бели конци и не издържат анализ", каза още председателят на КНСБ.

Вестник „Посоки“

✓ Порочната практика на минималните осигурителни прагове приключи

/КРОСС/ "Порочната практика на минималните осигурителни прагове приключи. Те бяха въведени като средство за борба със сивия сектор, а сега са средство за подсилването му. Всеки ден получаваме от браншовите организации декларации в подкрепа на отказа за минималните прагове". Това каза в ефира на БНТ председателят на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев.

Според Пламен Димитров, президент на КНСБ, представителните организации реагират абсолютно неадекватно. По думите му, има сключени споразумения с няколко браншови структури.

"Не е вярно да се твърди, че праговете са приключили. Ако някой има претенции за администрирането, ще намерим общ език, ако има за договарянето, няма как да стане", каза още той.

Димитров е на мнение, че работещите дават сигнали, че вече са изнервени.

"Време е да кажем истината. Браншовите организации са тези, които поискаха да се премахнат минималните осигурителни прагове. Този механизъм е вреден за хората. Няма подписано нито едно споразумение. В България доходите растат най-бързо в ЕС за последните 10 години. Това е така, защото имаме пазар. Трябва да се договорят различни минимални работни заплати за различните сектори", каза още Велев. По думите му те насърчават колективния трудов договор. Димитрова заяви, че не е тяхна работа да се договарят колективни трудови договори. "През последните години минималните доходи станаха минимални работни заплати. Това се договаря и в момента. Трябва да се говори професионално, а не само с лозунги. Всички аргументи са защити с бели конци и не издържат анализ", каза още председателят на КНСБ.

✓ **Защо размерът на минималната работна заплата винаги става повод за голямо напрежение между работодатели и синдикати?**

Четирите най-големи работодателски организации са твърди в решението си да не участват в преговорите за минималните осигурителни прагове за следващата година. Те изтъкват като причина за бойкота им липсата на пазарен механизъм, по който да се определя увеличението на минималната работна заплата и на праговете в секторите, в които няма пописани споразумения. Социалното министерство удължи срока, в който бизнес и синдикати могат да договорят увеличенията по икономически дейности до 16 септември. Гости по темата в студиото на "Денят започва" бяха Пламен Димитров от КНСБ и Васил Велев, председател на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

Васил Велев обясни, че минимални осигурителни доходи няма да се договарят повече. Те са били въведени експериментално от 2003 година. В момента те способстват за развитието на сивия сектор и увреждат интересите на хората, на наемните служители и на предприемачите. Такава практика не съществува в нито една европейска държава и тя трябва да бъде прекратена при нас, смята Велев.

Според Пламен Димитров обясни, че хубавото на договарянето е, че зависи от тези, които договарят. Минималните осигурителни доходи се договарят на браншово ниво вече 13 години и са въведени по аналог на испанския модел. Според него част от бизнеса реагира абсолютно неадекватно на това, което се случва в реалния живот. Вече има няколко сключени споразумения и е заявена лоялност и коректност на браншово ниво.

БНТ, "Денят започва"

Стандарт

✓ **Новият Закон за одита преекспонира случая КТБ**

Държавата трябва да остави свободните професии сами да се управляват.

Добрин Иванов, изпълнителен директор на Асоциацията на индустриалния капитал в България /АИКБ/.

- Г-н Иванов, какви проблемни въпроси видяха работодателските организации в новия Закон за независим финансов одит?

- Във връзка с приемането на новия Закон за независим финансов одит три от работодателските организации /АИКБ, КРИБ и БСК - б. ред./ написаха съвместно писмо до комисията по бюджет и финанси към Народното събрание и при първото четене, и при второто четене. Изразихме своите резерви по отношение на някои текстове от закона. Той е нов и приемането на изцяло нов закон се налага поради промени в европейски директива и регламент. Нуждата от приемането на нов закон е продиктувана от нуждата на хармонизация на българското законодателство с европейското. Ние изразихме резерви по отношение на някои текстове, като притесненията ни са в две посоки - свръхрегулация, която налага новия Закон, и ограничаване на саморегулирането. Освен директивата и регламента имаме и едно извънредно събитие - фалита на КТБ, което налага много внимателно да се погледнат текстовете на новия закон. Това извънредно събитие някак преекспонира и засилва ефекта и текстовете на закона. Под "свръхрегулиране" имаме предвид засилване на функциите на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори (КПНРО) като надзорен орган - на право да проверява изцяло всички одитирани предприятия. Ние смятаме, че това е прекалено, защото специално за България прагът за одит на търговските и всички останали дружества, които подлежат на одит, е по-нисък, отколкото европейския праг. Тоест в обхват попадат по-голям брой предприятия. Ние смятаме, че КПНРО трябва да регулира и да надзирава изцяло и само одита на предприятията от обществен интерес. Това са банки, застрахователни дружества, пенсионноосигурителни дружества, публични компании и т.н. Свръхрегулация всъщност е и текстът, който определя на какъв период да се извършва ротацията на регистрираните одитори. Според регламента допустимият срок е до 10 години. В България и в българския закон ние налагаме 7-годишен срок. Тоест имаме едно пренасилване на нуждата от ротация на регистрираните одитори на едно и също предприятие. Това създава проблеми, защото много голяма част от одитираните компании са дъщерни дружества на чуждестранни компании и най-често срокът на ротация в чужбина е 10 години, а когато в България наложим един по-кратък срок, ще се получи разминаване между сроковете на ротация на екипите в чужбина и в България.

- В какво се изразява ограничаването на саморегулирането?

- По отношение на саморегулирането - настоящият закон отнема права от Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС) и ги насочва към КПНРО. Нашата теза винаги е била, че държавата трябва да остави свободните професии сами да се управляват. Това би бил най-ефективният начин за управление и за регулиране на тези професии. Давам за пример Камарата на строителите, която издава разрешенията за вписване и т.н., Камарата на нотариусите, ИДЕС, които досега прекрасно извършваха контрола върху регистрираните одитори. Една такава регулация, саморегулация, може би е най-ефективна. В тази връзка да припомним, че именно КПНРО не отне лиценза на одитора, който е заверил отчетите на КТБ. Сигурен съм, че ако институтът имаше правомощия да реагира, резултатът би бил различен.

- Има ли други текстове, които да оцетяват бизнеса?

- Има няколко неща в новия закон, които влияят конкретно и само на бизнеса. Ние сме против съвместните одити. Смятаме, че съвместните одити ще оскъпят тази услуга за бизнеса. При един съвместен одит ще бъдат ангажирани двама или повече одитори. Всеки един от тях има в цената на услугата, която предоставя, един компонент - постоянни разходи, които ще бъдат умножени по толкова, по колкото са съвместните одитиращи експерт-счетоводители. Другият момент, който пряко влияе на бизнеса, е възможността на КПНРО да извършва насрещни проверки при одитираните предприятия. Наред с данъчните органи, наред с органите, които осъществяват контрол за спазване на осигурителното законодателство, наред с Инспекция по труда, които контролират бизнеса, имаме още една комисия, която не

контролира пряко бизнеса, а надзирава регистрираните одитори, но има право да прави насрещни проверки, да изисква от бизнеса документи, точно определени копия на документи, да налага санкция, ако не бъдат спазени сроковете за представяне на тези документи. И тук стои въпросът с конфиденциалността на информацията. Тази информация, която е предоставена от бизнеса на КПНРО, трябва да бъде защитена по някакъв начин.

Ивета Иванова

Важни обществено-икономически и политически теми

Българско национално радио

✓ Нулева месечна инфлация през август спрямо юли

Нулева месечна инфлация през август спрямо юли отчете Националният статистически институт.

Бензините и транспортът продължават да поскъпват, както през цялото лято. Същата е тенденцията и при цигарите и алкохолните напитки. При част от комуналните услуги също се наблюдава увеличение на цените. Въпреки че през август традиционно се появяват намаления на дрехи и обувки, те поскъпват с близо три на сто спрямо юли.

При хранителните продукти - най-сериозно поскъпване има при листните зеленчуци, които излизат от сезона. То обаче се компенсира от поевтиняването на други плодове и зеленчуци.

На годишна база обаче инфлацията продължава да е с отрицателни стойности.

✓ Над 6,6 млрд. лева управляват застрахователните дружества към края на юни

Над 6 милиарда и 600 милиона лева управляват застрахователните дружества към края на юни, сочат данните на БНБ. Спрямо първото полугодие има увеличение с повече от 10 на сто. По-голямата част от активите са при общото застраховане. Около 1 милиард и половина лева са активите в животозастраховането, където се отчита и по-сериозен ръст спрямо предходната година.

✓ Над 3 милиарда лева е излишъкът в бюджета

Над 3 милиарда лева е излишъкът в бюджета за първото полугодие. Размерът на фискалния резерв към края на юни е над 14 милиарда лева.

Според доклада доброто изпълнение се дължи на по-добрата събираемост на приходите от данъци и по-малките разходи.

Телевизия Блумбърг

✓ Няма губещи от отпадането на ДДС върху дарените храни

Петър Славов от Реформаторския блок и Кирил Вътев от Асоциацията на месопреработвателите в Бизнес старт.

Отпадането на ДДС върху дарените храни е перфектното решение, при което няма губещи. По този начин цялата стойност на бракуваните храни ще бъде оползотворена, а бюджетът може дори да спечели, тъй като ще отпадне необходимостта той да финансира институции, които закупуват и раздават такава храна. Около това мнение се обединиха депутатът от Реформаторския блок Петър Славов и председателят на Асоциацията на месопреработвателите Кирил Вътев в ефира на "Бизнес старт" с водещ Йоанна Николова по Bloomberg TV Bulgaria.

След като промените бяха одобрени единодушно на първо четене в парламента, Славов изрази надежда те да влязат в сила от 1 януари догодина, както и да бъде вдигнат лимитът даренията да не превишават 0,5% от оборота на дарителя.

Той посочи, че годишно се изхвърлят около 700 000 тона храна и близо 1,5 млн души ще могат да се възползват от такива промени. Депутатът каза още, че бизнесът има голямо желание да дарява и дори да му е скъпо сега, той пак го прави, макар и в по-малки обеми, със сътрудничеството на неправителствените организации.

"Битката е много дълга, но големият въпрос е въобще за ДДС върху храните. За целия ЕС размерът му е 9%, а в България продължава да стои на единна ставка от 20%. Румъния е много ясен и добър пример, защото те от 24% слязоха на 9% и

статистиката показва, че приходите в държавния бюджет като абсолютна стойност са се увеличили, защото високата ставка на ДДС е стимул за злоупотреби", заяви Кирил Вџев.

Според него големият ефект от премахването на данъка върху дарените храни ще е преди всичко социален и чрез достигането на по-голямо количество храна до повече хора ще намалее значително битовата престъпност.

24 Часа

✓ Икономическата логика за нулев ДДС за дарени храни

При казуса с даренията на храни към хранителни банки става въпрос за дарение, т.е. за безвъзмездна сделка.

В този смисъл тези сделки не могат да бъдат приравнявани към традиционната покупко-продажба, при която има и възмездност, т.е. размяна на стоки срещу пари или други стоки/услуги.

Аналогичен е случаят с даренията от гражданите под формата на есемеси към специални дарителски номера, за които преди известно време също беше премахнат ДДС. Т.е. логиката е даренията на храни към хранителни банки по-скоро да бъдат приравнени към този данъчен режим, отколкото към третирането на класическите възмездни сделки.

Основните притеснения за премахването на ДДС за дарените храни към хранителни банки са най-вече в следните направления:

1/ ще се "отвори вратата" за нови искания за премахване или намаляване на ДДС за определени стоки и услуги. Това от своя страна ще създаде фискален риск, защото приходите от ДДС са гръбнакът на българския държавен бюджет.

В случая този аргумент е много слаб, защото, както дискутирахме по-горе, става дума за коренно различни видове сделки или размяна. В единия случай – дарението, сделката е безвъзмездна, а в другия – възмездна и в този смисъл няма основание за равно данъчно третиране.

2/ ще се създаде възможност за злоупотреби от страна на недобросъвестни производители/търговци, които търсят начин да не начисляват ДДС и така начин да използват конкурентно (ценово) предимство.

Възможната схема е проста – търговецът/производителят на храни ги дарява "на хартия" на хранителна банка. След това тези храни, със съдействието на хранителната банка, се продават по неформални канали на крайни потребители срещу пониска цена, в сравнение с цената при начисляване на ДДС.

Дори и да приемем, че може да се появи такава недобросъвестна или "куха" хранителна банка и възможността за контрол да е нулева (последното не е нереалистично допускане), то промените в закона за ДДС предвиждат един много нисък лимит на възможните дарения. Т.е. дори и всички дарения да са лъжовни, т.е. фиктивни и с цел неплащане на ДДС, то тези дарения за всеки един търговец/производител ще са ограничени до 0,5% от годишния му оборот.

На база на оборота в търговията на дребно с храни може да се направи груба сметка на потенциалния максимум на загубените приходи от ДДС за бюджета в резултат от бъдещите дарения на храни (били те правомерни, или с цел злоупотреби). Оборотът в търговията на дребно с храни за 2014 г. е 9,08 млрд. лева (с включени акциз и ДДС) според последните данни за 2014 г. на НСИ. Дори и при хипотезата, че абсолютно всички търговци се ангажират с дарения на храни (вкл. и тези, които ще търсят възможност за злоупотреби) – търговски вериги, квартални магазини, селски хоремази и прочее, то 0,5% от този оборот е 45,4 млн. лева. Т.е. максималната стойност на дарените храни в цялата икономика би била 45,4 млн. лева. 20% ДДС, включен в тези 45,4 млн. лева, е 7,57 млн. лева, т.е. абсолютният максимум (на база данните за 2014 г.) на пропуснатата полза за бюджета под формата на неплатено ДДС, е 7,57 млн. лева. Спрямо 7,3-те млрд. лева приходи от ДДС в бюджета за 2014 г., тези 7,57 млн. лева са едва 0,1%, т.е. пропуснатата полза, дори и в нереалистично максималния си вариант, би била повече от незначителна.

В действителност тази загуба би била в пъти по-малка, защото не всички търговци ще се ангажират с дарения на храни, а и надали всички от тези, които се ангажират, ще даряват максимума. В крайна сметка промените в закона за ДДС не променят основния стимул на производителите и търговците на храни да се опитат на първо място да продадат стоките, а не да ги дарят.

Предвид всичко това, освобождаването на даренията на храни от ДДС би почивало както на икономическа логика, така и на направен вече прецедент (есемесите с цел благотворителност). Притесненията за сериозни загуби за бюджета, независимо дали произтичат от правомерни дарения, или от злоупотреби, са силно надценени. В най-лошия случай бюджетът ще загуби 7,6 млн. лева, или около 0,1% от сегашните си приходи от този данък, което, всякак погледнато, е незначителна сума. *(От бюлетина на Института за пазарна икономика)*

✓ Парламентът прие хотелиерите да водят регистър за настанените туристи

Парламентът прие на второ четене Законопроект за изпълнение и допълнение на Закона за туризма, предаде репортер на Агенция „Фокус“. Според приетите промени всички лица, извършващи хотелиерство, включително тези, които са започнали производство по категоризация, трябва да водят регистър за настанените туристи със състав на данните, утвърдени от министъра на туризма и публикувани на интернет страницата на Министерството на туризма. Улеснява се процедурата по обмен и обработка на данните от регистрите на настанените лица, като се създава директен канал за връзка между хотелиерите и Единната система за туристическа информация (ЕСТИ), без да е необходимо информацията да се предава първо на общината и после вторично да се въвежда. Туристите се разделят на две групи- български туристи и туристи от ЕС, от държави-страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство и от Конфедерация Швейцария, и останалите чуждестранни туристи. Промените уреждат изисквания за информацията, която трябва да въвеждат хотелиерите, в зависимост от групата, към която спадат туристите. За първата група се въвеждат броя на туристите, датата на регистрация и на отпътуване. За втората група се въвеждат броя на туристите и данните, записани в

Закона за чужденците. Данните ще бъдат предоставяни на НАП за контрол на постъпленията от туристическа дейност. Според вносителите промените ще допринесат за по-ефикасната и бърза обработка на туристическата информация.

✓ **Нуждата от качествено българско образование и онлайн обучение нараства**

През последните години са проведени много изследвания на знанията на българските ученици в сравнение с други образователни системи в Европа и по света. Резултатите далеч не са удовлетворяващи. Напротив, българчетата се озовават на последните места по четене и разбиране на текст. От друга страна родителите на учениците се възмущават от съдържанието на учебниците и от абсурдите, които те съдържат. Такъв например е цитатът от учебника по "Човекът и природата" за трети клас, който гласи, че "водата в морето е солена, защото в нея е разтворено огромно количество готварска сол". Такива примери могат да се намерят в одобрените учебници за всеки клас. Всичко това налага идеята за въвеждане на коренни промени в българското образование с цел повишаване на качеството му. Но тъй като родителите са безсилни да променят тромавата българска образователна система, все повече от тях започват да търсят алтернативи на стандартното образование. Целта им е да дадат на децата си добра подготовка за по-нататъшното им обучение във ВУЗ. Дори и интересът към частни уроци спада, тъй като в повечето случаи цената им не отговаря на очакваното качество на придобитите знания. В България паралелно се наблюдава и тенденцията все повече възрастни да придобиват нови умения и знания чрез допълнително обучение или преквалифициране. Това им дава по-добри шансове да си намерят доходна и надеждна професия. В резултат на всички тези предпоставки, онлайн образованието да става все по-популярно в България. Разработват се нови иновативни платформи за виртуални части уроци като Daskal.eu, които дават възможност на хора от всякаква възраст да получат необходимите знания без да излизат от дома си. Единственото, от което се нуждаят, е компютър, добра интернет връзка и камера, чрез които да имат достъп до виртуални класни стаи с бели дъски и работни инструменти. Предимствата на виртуалното обучение са многобройни. Сред тях е възможността хората да учат в удобно за тях време, да придобиват специфичните знания, които са им необходими, да се развиват според собственото си темпо. С тази система учениците придобиват много по-бързо знания. В рамките на няколко учебни часа във виртуалното обучение, те биха могли да научат повече, отколкото ако посещават училище месеци наред. Разсейващи фактори като разговори между съученици, липса на мотивация и др. липсват при обучението у дома. Възрастните също могат да се възползват от този тип обучение и да научат основите на нов чужд език само за 30 дни. Онлайн образованието се превръща в желан вариант на обучение за все повече българи, чиято цел е да обогатят знанията си без да губят от ценното си време.

Дума

✓ **Нови центрове ще има, за какво?**

МОН откри процедурите за кандидатстване за европари с проекти за създаване и развитие на центрове за компетентност и центрове за върхови постижения. Тези центрове спадат към т.нар. ос 1 за наука в оперативната програма "Наука и образование за интелигентен растеж" (ОПНОИР), която България договори с ЕС за пръв път в програмния период 2014/2020 г. Науката всъщност е само първата от трите тематични оси на програмата, а всички останали сродни с нас държави в ЕС имаха оперативни програми само за развитие на науката още в периода 2007/2013 г., който нашето МОН тогава "проспа". За Центровете за компетентност и за върхови постижения в програмата са предвидени съответно 200 млн. лв. и 150 млн. лв., като финансирането е 100% европейско, без българско съфинансиране. В оста за наука е включено и създаването на 20 регионални научни центъра, насоките за тях обаче ще стартират чак догодина. А проекти за тези два вида центъра, процедурите за които са отворени от 22 август, ще се подават в МОН до 23 януари 2017 г. включително. Понеже договарянето тепърва предстои, а вече са изминали 2 години от програмния период, изпълнението на проектите трябва да приключи до края на 2023 г. Могат да кандидатстват - самостоятелно или в консорциуми, всички публични и частни научни организации или техни институти, висшите училища или техни основни звена, МОН. Тъй като финансирането е изцяло европейско, парите ще се получават от научните звена, а фирми ще участват само като асоциирани партньори. До дни МОН трябва да финализира обществената поръчка за избор на фирма оценител на проектите, като щели да се включат и международни оценители.

Това дотук е теоретичната част, която преди три дни бе представена пред журналисти от зам.-министър Красимир Киряков. Когато нещата опират до конкретиката, на практика обаче нещата не са така розови. Тъй като парите идват от Европейския фонд за регионално развитие, се оказва задължително програмата да се подчини не на Националната стратегия за развитие на науката, а на Иновационната стратегия за интелигентна специализация на икономическото министерство. Съответно областите, в които ще се създават научни центрове, са само 4: мехатроника и чисти технологии; информатика и ИКТ; индустрия за здравословен живот и биотехнологии и нови технологии в креативните и рекреативните индустрии. В това последното влизат например туризмът и СПА дейности, но според Красимир Киряков тук можело да се вместят и хуманитарите с културното наследство. За жалост обаче става дума за индустрии, така че пари може да се вземат евентуално за дигитализация на културното ни наследство примерно или може би за виртуални музеи или речници да речем, но няма как да се вместят самите хуманитарни науки.

Втори въпрос е защо са напълно еднакви и писани като под индиго, насоките за кандидатстване и за центровете за върхови постижения, и за тези за компетентност. Като дори центровете за върхова наука, които в цял свят са за фундаментални изследвания трябвало да са с полза за бизнеса! А тези за компетентност директно са насочени към пазарните ползи! Според Киряков разликата е, че в центровете за върхови постижения учените щели да бъдат водещи, от по-висока класа. Което е nonsens като критерий за разграничаване, понеже и водещи учени може да правят пазарно насочена наука, и проект за върхови научни постижения може да се роди в главата дори на млади учени. Новосъздадените по програмата центрове за върхови постижения ще са 4, а тези за компетентност - 8. В тях ще работят общо 250 учени, от което излиза, че

всичките останали хиляди наши изследователи не могат да разчитат на повече пари за наука. В момента България инвестира за наука най-ниския в целия ЕС процент от БВП за научни изследвания - 0,3. Според ОПНОИР тази квота трябва да стане 1,5% до 2020 г. и очевидно за този ръст се разчита на европарите. Само че тях ще ги получат 250 души, а останалите ще продължат да мизерстват с лаборатории без пари за ток и отопление дори, да не говорим за заплатите на учените, които в БАН са доста под средната за страната. В проекта на МОН за промени в Стратегията за развитие на научните изследвания се видя, че публичните пари за наука дори ще се намалят до 4 години. Проектът по думите на министър Меглена Кунева бил поправен, нямало да се намаляват парите, в момента тече съгласуване между министерствата преди приемането на промените в стратегията в МС и след това в парламента.

Смешното е, че в България дори не може да се установи колко реално са учените ни - според министър Меглена Кунева, те са 9000, според Киряков са 10 000, а данните на НСИ казват, че са 13 201. Защо е това разминаване, след като НСИ ползва данните на МОН, никой от министерството не може да обясни. ДУМА задава този въпрос от години, но разминаването в статистиките продължава с пълна сила.

Следващите неясноти идват с участието на бизнеса в проектите. Понеже финансирането на тези научни проекти е изцяло с европари, в тях като преки участници не може да има фирми, понеже биха били в нарушение на правилата за разрешените държавни помощи. Затова в МОН са приложили термина "асоциирани партньори", което ще рече, че в консорциумите за центровете предприятия, формиращи печалба, не може да участват пряко, но можели да са съавтори на тематиката на проектите, да финансират обучение на млади учени за целта на проекта и пр. А какъв ще им е кърът от това? Бизнесорганизациите у нас вече предупредиха, че висок интерес от предприятията няма да има. Ами те можели да ползват 20 на сто от научната инфраструктура за стопански цели и очевидно - от резултатите, каза Красимир Киряков. Няма обаче никакви данни къде и остава въпрос с повишена трудност каква е тази индустрия у нас, която може да внедри научни постижения и технологии, при това - именно в посочените 4 тематични области. А след като ще трошиш такива огромни милиони, би трябвало да си напълно наясно с отговора. Най-смешното е, че и зам.-министърът повтори nonsensa, че в резултат на програмата "публичните разходи за наука и развой, финансирани от предприятията, трябва да са 0,03% от БВП". По принцип не може да има публични разходи, формирани от частен капитал. Да не говорим, че ако бизнесът ще влага само 0,03% от БВП за наука, излиза, че останалите 1,47% ще трябва да идват от хазната или от еврофондовете. Ако инвестициите за наука продължат да бъдат 0,3% от БВП в следващите 3 години, както е записано и в тригодишната бюджетна прогноза на министър Горанов, какво виждаме? Виждаме, че парите за издръжка на науката от страна на държавата ще отидат към почти нулеви стойности. Но кой да ти отговори на въпросите.

Нататък идва въпросът за това, че фондът за регионално развитие на ЕС, от който се финансират центровете, предвижда инвестиционна компонента, поради което 75% от парите на проектите са предвидени за строителство на сгради за центровете и за оборудване. Не било задължително да се строи, центровете можело да се разположат и във вече налични лаборатории. Само че, центровете трябва да имат собствена инфраструктура и собствен персонал посочи заместник главната директорка на дирекцията в МОН, управляваща ОПНОИР, Цветана Герджикова. Това навежда на мисълта, че няма как, ако се спазват законите, един нов център с "нови" учени да се намести в някоя лаборатория на СУ например. Понеже инфраструктурата трябва да принадлежи на центъра, дали СУ ще се съгласи държавата да преразпредели предоставената му собственост към един нов център? А за да даде своя собственост БАН, трябва да са съгласни не само Общото й събрание, а и парламентът. В какъв срок и кога може да стане това?

Според Киряков учените трябвало да избират къде да работят - в института си и вуза, или в центъра. А можело да работят и на двете места. Не знам как точно си представя зам.-министърът един човек да работи наука на две места и какво точно се случва при това с качеството на научните изследвания. Естествено работата в научния институт или в съответната катедра ще пострада, лишена от водещите си учени, които ще отидат в центъра за върхова наука или за компетентност, където пък европарите ще свършат след 6 години. Естествено целта на ЕС е подобни центрове да продължат да се развиват след края на европрограмата и да "издърпат" икономиката нагоре. Но доста държави в съюза вече се убедиха, че на гола поляна приложна наука не се прави и насочиха парите към укрепване на съществуващите си водещи научни звена в институти и университети. У нас водещите институти и факултети ще продължат да затъват, а едни големи пари ще бъдат опапани без полза. Факт е, че в МОН не знаеха в какво състояние са и дали в момента работят онези 11 центъра за върхови постижения у нас, които бяха създадени с пари от оперативните програми на икономическото и социалното министерство в периода 2007/2013 г. Те поне бяха част от институти и университети у нас, силни в науката, та новите апаратури в тях остават в базовите организации. Сегашните ще са извън тях и ще принадлежат на консорциуми от институти, университети и фирми. През септември МОН ще прави информационни срещи с учени от страната, за да представи ОПНОИР и конкретно предстоящото създаване на центрове за върхови постижения и на центрове за компетентност. Много ми е интересно, след като не бяха дадени отговори на журналистическите въпроси, какво ли ще бъде, ако учените започнат да задават въпроси...

[Инвестор.БГ](#)

✓ Д. Димов: Ролята на предприемачеството в икономиката е централна

В САЩ до 80% от началните инвестиции в нови компании идват от държавни програми, коментира експертът Ролята на предприемачеството в икономиката е централна и постепенно това се признава в икономическата теория. Това коментира в предаването Boom & Bust ефира на Bloomberg TV Bulgaria проф. Димо Димов, професор по предприемачество и иновации в Университета в Бат, Великобритания.

Той ще бъде специален гост на новото издание на Club Investor, посветено на предприемачеството, на 27 септември в бизнесцентър Capital Fort в София.

Димов коментира, че задачата на предприемачите никак не е лесна, защото те създават нещо ново в система, в която все още няма място за него, и трябва да се преборят с много пречки – маркетингови, технологични, финансови, човешки ресурси и т.н.

"За мен предприемачеството е като бягане с препятствия – трябва да се избяга едно голямо разстояние с много препятствия по пътя, които трябва да бъдат преодолявани последователно", категоричен беше той. Според него при това положение или се стига до финала, или няма резултат от усилията на предприемача.

По отношение на взаимодействието между държавата и предприемачите Димов посочи, че в САЩ до 80% от началните инвестиции в нови компании идват от държавни програми, но ролята е "невидима". Държавата подпомага частната инициатива с данъчни облекчения, подпомагане на иновационни проекти още в най-ранната фаза на тяхното разработване и пр.

"В много университети в САЩ, в които се учат технологии, има т.нар. офиси за трансфер на технологии, които могат да кандидатстват за подпомагане от държавата. На първия етап се получават сто хиляди долара за проучвания дали в идеята има потенциал. Във втората фаза - 750 000 долара, за да излезе продуктът на пазара, а едва след като инвестицията стигне 1 милион долара, се работи за привличането на частен капитал", разказа проф. Димов, като уточни, че в България този модел не би могъл да доведе до резултати веднага, защото тук има много други фактори.